
Bognoter

Opgør med Løgstrup

Når man læser en bog som Niels Thomassens *Filosofisk impressionisme* om Løgstrup, får man lyst til at skrive to anmeldelser.

Den ene anmeldelse ville lyde: Niels Thomassen har skrevet en glimrende bog om Løgstrup. Vi bliver præsenteret for alle de afgørende problemstillinger struktureret omkring sansning, sprog, metafysik, etik osv. Der er også en mængdespændende iagttagelser, f.eks. om den altid hårdt kritiserede teori om sanserne: "Man får indtryk af sansningen som en fra mig løsgjort 'ånd', der frit svævende er til stede overalt i det sanselige rum på én gang" (s.25). Eller Løgstrups påstand om at tingene ikke kan bestå af egen magt, som kritiseres med reference til Heideggers værensfilosofi (s.181ff.). Og ikke mindst er det interessant at overveje, om Thomassen ikke har ret i, at Løgstrup underbetoner og/eller fejlvurderer eksistentielle dimensioner som vrede, angst, jalousi, udvikling og historie - eller kort og godt den menneskeskabte virkelighed! Som rosinen i pølseenden kan det tillige tilføjes: endelig problematiseres alle de ord som man hidtil har været nødsaget til enten at lade forblive uforståede eller har taget afstand fra.

Dét er den positive anmeldelse til den allerede indviede, som har godt af en kritisk og problematiserende indfaldsvinkel til Løgstrups forfatterskab.

Den anden anmeldelse er til novicen. Det er den kritiske anmeldelse og den ville lyde som følger: hvis man tidligere har været forvirret og usikker under læsningen af Løgstrups forfatterskab, så er man nu totalt fortvivlet. Intet er tilbage. Den snusfornuftige filosof taler, hvorved der blændes af for alt det, der har Løgstrups interesse. Åbenhed bliver til

lukkethed. Vi skal belæres. Alle ordene skal gøres bedre, klogere. Alt tages så bogstaveligt. Gad vide hvordan Thomassen ville læse Bibelen. Det har noget at gøre med hele måden at tænke på, og den er absolut ikke løgstrupsk. Det bedste eksempel er den måde Thomassen afslutter kapitlet om sanserne. Det lyder: "I øvrigt kan jeg ikke se, at den rene sansning er så overmåde interessant. Sansningen har vi først og fremmest at gøre med som forståelse..." (s.48). Her er det man tænker: hvad er det egentlig for et ærinde forfatteren er ude i? Det har i hvert fald ikke noget med Løgstrup at gøre. Det bliver ikke bedre af, at der om Løgstrups fremstilling af sansernes afstandsløshed bruges et argument som "han næppe har ret eller kun har ret på et abstraktionsplan, som er så højt, at det ikke er interessant" (s.30). Det er vist ikke et plausibelt filosofisk argument over for en filosof (Løgstrup) der netop i denne forbindelse taler om, at han bevidst går "spekulativt" til værks.

Sagt på en anden måde er det således vanskeligt at få de to anmeldelser eller læsninger til at gå op i en højere enhed. Opgør som knytter an til den første anmeldelse og indføring som knytter an til den anden anmeldelse er svært at formidle. Der er absolut ikke tale om nogen grundig indføring, men nok om et opgør med Løgstrup. Derfor burde bogen rettelig have heddet "Opgør med Løgstrup", som det også bekendes er bogens ærinde allerede i indledningen - og alt ville være såre godt.

Niels Thomassen: *Filosofisk impressionisme. Temaer i K.E. Løgstrups forfatterskab*, Gyldendal 1992, 275 sider.

O. Morsing